

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/103/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4124201786
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:4124201786.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A.: A., nar. XX.XX.XXXX a B., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova trieda 88, Nitra, maloleté deti rodičov: matka C. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXX, E. a otec F. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. H.. I. J. K. XXXX/XX, L., zastúpený: Advokátska kancelária Sobek, s.r.o., Přerovská 938/8, Bardejov, IČO: 53 519 299, o návrhu matky na zvýšenie výživného a návrhu otca na zmenu úpravy styku, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 24.04.2025, č.k. 54P/123/2024-120, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa z r u š u j e a vec sa v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Bardejov č. k. 4P/29/2019-35 zo dňa 27.03.2019, právoplatný dňa 09.04.2019 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú A. zo sumy 150 eur na sumu 200 eur mesačne a na maloletú B. zo sumy 140 eur na sumu 200 eur mesačne, u obidvoch s účinnosťou od 01.02.2024 (výrok I.), zročné výživné za čas od 01.02.2024 do 30.04.2025 v sume 750 eur na maloletú A. a v sume 900 eur na maloletú B. súd povolil otcovi zaplatiť v splátkach na každé dieťa po 50 eur mesačne, spolu s bežným výživným do rúk matky, pod následkom straty výhody splátok (výrok II.), zamietol návrh otca na zmenu úpravy styku s maloletými deťmi (výrok III.), výrokom IV. deklaroval, že v ostatných častiach zostáva uvedený rozsudok nezmenený a výrokom V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 36, § 24 ods. 4, § 62 ods. 1,2,3, 4,5, § 75 ods. 1,2, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1,3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o rodine“) konštatujúc, že o pomeroch maloletých detí bolo rozhodnuté jednak rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 27.03.2019, č. k. 4P/29/2019-35, kedy sa otec vo forme rodičovskej dohody zaviazal prispievať na výživu maloletej A. sumou vo výške 150 eur mesačne a na výživu mal. B. sumou 140 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky a jednak rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 24.02.2022, sp.zn. 4P/134/2021, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý rok v mesiaci júl od 01.07. od 10:00 hod. do 15.07. do 19:00 hod. a v mesiaci august od 15.08. od 10:00 hod. do 31.08. do 19:00 hod., každý párný rok od 24.12. od 10:00 hod. do 02.01 nasledujúceho kalendárneho roka do 19:00 hod., každý nepárný rok od Veľkonočného piatka od 10:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18:00 hod.. Konštatoval, že v čase posledného určenia výživného maloletá A. navštevovala materskú školu, matka mala na ňu mesačné výdavky: školné 50 eur, stravné 24 eur, oblečenie 40 eur, hračky 15 eur, hygiena 7-10 eur, zdravotná starostlivosť 5 eur, maloletá B. chodila do jaslí , matka mala na ňu mesačné výdavky: plienky 60 eur, hygiena 25-30 eur, oblečenie 35 eur, zdravotná starostlivosť 15 eur, mlieko 100 eur. Matka bola v danom čase na materskej dovolenke, poberala materský príspevok vo výške 350 eur, rodinné prídavky na dve deti spolu 48,68 eur, jej náklady boli: splátka úveru na auto

96 eur, poistenie pre deti spolu 51 eur, mobil 24 eur, PHM 30 eur, strava 120 eur, šatstvo 10 eur, obuv 20 eur, hygiena 50 eur. Otec v čase posledného určenia výživného maloletých detí pracoval v Rakúsku s čistým mesačným príjmom cca 1700 eur, mal náklady : ubytovanie 450 eur, odpad 50 eur, strava 200 eur, PHM 200 eur, na Slovensku platil výdavky spojené s platením nájomného za byt, internet, televíziu, poistenie jeho aj matky, splátku úveru. Aktuálne je maloletá A. žiačkou 3. ročníka základnej školy, bola jej diagnostikovaná astma, navštevuje krúžok pohybovej aktivity s nákladom 25 eur mesačne, matka jej mesačne hradí stravu v škole, školský klub spolu 22 eur, maloletá B. žiačkou 1. ročníka základnej školy, chodí na vybíjanú. Obom deťom matka hradí náklady na cestovanie do školy, učebné pomôcky a krúžky. Matka je aktuálne na rodičovskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok cca 330 eur, prídavky na tri deti v sume 180 eur + výživné. Matke pribudla vyživovacia povinnosť k maloletému M. L., nar. XX.XX.XXXX, žije v domácnosti s maloletými deťmi a priateľom A. L., ktorý pracuje ako živnostník v oblasti stavebníctva. Výdavky matky sú: elektrika a plyn 142 eur, hypotéka v N. + úver platí priateľ. Otec je aktuálne zamestnaný vo firme O. K.. na prevádzke N. P. s priemerným čistým mesačným príjmom cca 1500 eur, ubytovanie aj dopravu má zabezpečené zamestnávateľom. Výdavky otca sú: Orange 36 eur-pôjde hore na 44-45 eur, inkaso byt 210-223 eur, hypotéka-splátka 125 eur, strava a drogeria v zahraničí 450 eur, otcovi nepribudla žiadna ďalšia vyživovacia povinnosť.

3. Súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania a po ich zhodnotení dospel k záveru o dôvodnosti návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom. Konštatoval, že od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov tak na strane maloletých detí ako aj ich rodičov. Maloletá A. bola v čase poslednej úpravy výživného v materskej škole, v súčasnosti je v treťom ročníku základnej školy, B. v čase poslednej úpravy výživného chodila do detských jasí a v súčasnosti je v prvom ročníku základnej školy. Za uvedenú dobu maloleté deti vyrástli a potrebujú viac finančných prostriedkov na úhradu ich odôvodnených potrieb. Od posledného rozhodnutia o výživnom prešla doba piatich rokov, čo možno v súdnej praxi považovať za dobu, kedy pokiaľ sa nezmenia pomery na strane účastníkov, možno rozhodovať o zvýšení vyživovacej povinnosti z dôvodu, že sa zmenil fyzický stav detí v tom, že tieto vyrástli a zvýšili sa ich celkové náklady na zaopatrenie z titulu zakupovania väčších konfekčných veľkostí, ako aj zadavažovaním väčšieho množstva stravy. U otca došlo k zmene pomerov v tom, že od 07.12.2023 pracuje ako pomocný pracovník v nemeckej firme N., kde má ubytovanie a dopravu zabezpečené zamestnávateľom a kde dosahuje priemerný čistý mesačný príjem cca 1500 eur. Matke pribudla vyživovacia povinnosť k maloletému L. L., nar. XX.XX.XXXX, s ktorým je aktuálne na rodičovskej dovolenke. Podľa názoru súdu prvej inštancie odôvodnené potreby maloletých detí prezentované v priebehu konania nevybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky, pričom výživné 200 eur mesačne na každé z maloletých detí pokrýva nielen nevyhnutné životné potreby maloletých detí, ale aj ich ďalšie potreby prospešné pre rast, vývin, školskú dochádzku, záujmovú činnosť a pod. S prihliadnutím na majetkové pomery oboch rodičov, ich príjmy a osobnú starostlivosť matky o maloleté deti považoval výživné 200 eur na každé z maloletých detí nateraz za primerané. Zdôraznil, že otec maloletých detí je schopný zo svojho príjmu platiť výživné v tejto výške, pričom príjem matky, ktorá sa o deti osobne stará, nie je dostatočný na to, aby mohla v plnej miere uspokojovať všetky potreby detí. Určené výživné rešpektuje zásadu rovnakej životnej úrovne všetkých členov rodiny a potrebu uspokojenia všetkých nevyhnutných potrieb detí. Počiatok vyživovacej povinnosti určil súd od 01.02.2024, teda odo dňa začatia mesiaca, v ktorom bol podaný návrh na začatie konania. Súd vzal pri rozhodovaní do úvahy aj vývoj životných nákladov, ktorý sa ale vzhľadom na aktuálnu geopolitickú situáciu ako vysoká inflácia, nárast cien potravín, služieb, energií, dotýka každého.

4. Keďže výživné na maloleté deti bolo zvýšené odo dňa mesiaca, v ktorom bol podaný návrh, súd prvej inštancie rozhodol o zročnom výživnom za obdobie od 01.02.2024 do 30.04.2025, ktoré na maloletú A. predstavuje sumu vo výške 750 eur (15 mesiacov x 50 eur) a na maloletú B. sumu vo výške 900 eur (15 mesiacov x 60 eur), pričom dlh na výživnom umožnil otcovi zaplatiť v mesačných splátkach po 50 eur na každé z maloletých detí spolu s bežným výživným, pod hrozbou straty výhody splátok pre nezaplatenie čo i len jednej splátky.

5. Návrh otca na zmenu úpravy styku s maloletými deťmi zamietol, nakoľko otec požadoval zmenu v tom, aby sa matka podieľala na dochádzaní detí za otcom do L. spôsobom, že ich jednu cestu odvezie ona. Podľa názoru súdu prvej inštancie, keďže je styk upravený 3x do roka, je možné, aby si to otec zariadil tak, že si pre deti pride aj ich donesie, pričom on bude znášať náklady na cestu. Vzhľadom na

počet stretnutí detí s otcom počas roka nepovažoval za spravodlivé dávať na ťarchu matky, aby ich za otcom dopravovala.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C.m.p.“).

7. Proti rozhodnutiu podal v zákonnej lehote otec namietajúc, že neboli splnené procesné podmienky konania, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Konštatoval, že aj keď matka podala návrh na zvýšenie výživného na súd dňa 12.02.2024, súd prvej inštancie z neznámych dôvodov účinnosť zvýšenia výživného stanovil od 01.02.2024 a v prvom výroku rozsudku neuviedol, ktorý výrok rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 27.03.2019, č.k. 4P/29/2019-35 sa má jeho rozhodnutím zmeniť (prvý výrok rozsudku je tak zmätočný a nevykonateľný). V druhom výroku rozsudku súd prvej inštancie neuviedol, od akého okamihu by mala byť úhrada splátky vykonávaná, a ani do kedy majú byť splátky hradené, čím je aj tento výrok zmätočný, neurčitý a nevykonateľný. Súd prvej inštancie v bode 1 zhrnul skutočnosti uvedené matkou v návrhu na zvýšenie výživného. Pri maloletej B. matka neuviedla žiadne zvýšené náklady a tieto nie sú uvedené ani v rozsudku. Pri maloletej A. matka uviedla, že má veľa záujmov, avšak upresnila len krúžok pohybovej aktivity s nákladmi 25 eur mesačne. Podľa otca nie je zrejmé, akými úvahami sa riadil súd pri zvyšovaní výživného, ak v rozhodnutí neboli uvedené sumy výdavkov (potvrdené sú len výdavky na A. 25 eur na krúžok a 22 eur na stravu a školský klub), matka sa snaží zvýšeným výživným pokryť aj svoje náklady, pričom zo zistených pomerov na jej strane je zrejmé, že žije v spoločnej domácnosti s priateľom, s ktorým si delia náklady na domácnosť minimálne na polovicu. Súd síce konštatuje zmenu pomerov postúpením detí z jasí, resp. škôlky do školy, táto slovná argumentácia bez relevantného zdôvodnenia a preukázania však nemôže obstať. Súd prvej inštancie len skonštatoval všeobecné výdavky matky a všeobecné výdavky na maloleté deti, či predpoklad ich zvýšenia, u otca však nezohľadnil kolísavosť ním dosahovaného príjmu, v ktorom sú za rok 2025 zahrnuté aj diéty – cestovné náhrady a stravné, predstavujúce peňažnú kompenzáciu výdavku zamestnanca, ktorý je vyslaný na pracovnú cestu. Súd nezohľadnil, že otec pracuje na turnusy, keď je doma, jeho príjem sa zníži, keďže pracuje v zahraničí u slovenského zamestnávateľa, v zahraničí môže pracovať maximálne 18 mesiacov a potom musí byť minimálne tri mesiace na Slovensku, kedy sa jeho príjem zníži buď na minimum alebo do 900 eur. Príjem otca v porovnaní s predošlým stavom poklesol a jeho výdavky vzrástli.

8. Otec sa v odvolaní stotožnil s názorom súdu k správne určeniu rozsahu vyživovacej povinnosti, kedy je dôležité vyhodnotenie všetkých zákonných kritérií pre určenie výšky vyživovacej povinnosti rodiča k deťom, ktoré však v danom prípade neaplikoval. V rozhodnutí len skonštatoval, ktorý z rodičov má aké príjmy, aké deklaroval predpokladané výdaje a zhrnul nevyhnutné náklady na maloleté deti, ktoré sú podstatne nižšie ako určené výživné. Akým spôsobom dospel k sume po 200 eur ako výške výživného a k sume dlžného výživného už neuviedol a z jeho odôvodnenia to nie je ani zrejmé. Za situácie, kedy od posledného určenia výživného sa príjem matky zvýšil, resp. mohol byť podstatne vyšší, ak by sa nerozhodla mať ďalšie dieťa, príjem otca sa znížil a znížili sa aj výdavky na maloleté, súd nelogicky konštatuje, že prišlo k zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie výživného. Výdavky na maloleté matka deklarovala vo výške 72 eur (A.) a 52 eur (B.), pri poslednom určení výživného to bolo na A. 139 eur a na B. 235 eur. Ak by sa k týmto deklarovaným výdavkom pripočítali náklady na stravu, oblečenie, hygienické potreby v hypotetickej výške po 150 eur mesačne k deklarovaným výdavkom, išlo by o výdavky na maloleté vo výške 222 eur, resp. 202 eur. Zaviazaním platením výživného vo výške po 200 eur ho tak súd zaviazal hradiť niekoľko násobne vyššie výživné. Z rozhodnutia súdu nevyplýva, že by oprávnené výdavky na maloleté deti boli vo výške po 400 eur mesačne, ktoré by rodičia znášali rovnakým dielom, chýba v ňom relevantné a hodnoverné zdôvodnenie prípadne iného pomeru. Otec uviedol, že jedna návšteva maloletých pre neho znamená náklady na ubytovanie a stravu cca 400 eur na týždeň. Súd nemal za potrebné upraviť jeho styk s maloletými dcérami a jeho návrh v tejto časti zároveň nesprávne pochopil. Nezohľadnil, že pri poslednom určení výživného bývali maloleté spoločne s matkou v L., v súčasnosti žijú v obci E. cca 360 km od L.. Uvedené je namieste zohľadniť minimálne v úprave styku povinnosti rodičov a to tak, že v čase začiatku styku otca s maloletými je matka povinná maloleté odovzdať v mieste bydliska otca a otec je povinný odovzdať maloleté v čase skončenia styku

matke v mieste jej bydliska. V tejto súvislosti konštatoval, že finančná situácia mu neumožňuje si ani len kúpiť auto, za maloletými chodiava vlakom, resp. autobusom a domnieva sa, že návrh je aj v tejto časti dôvodný. Ani k týmto skutočnostiam sa súd v odôvodnení rozhodnutia nevyjadril spôsobom, aby bol rozsudok preskúmateľný.

9. Matka v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu otca stručne uviedla, že nesúhlasí s tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

10. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca písomne nevyjadril.

11. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 65 a § 66 C.m.p., keď v posudzovanej veci nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podaného otcom, a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, 385 ods. 1 C.s.p. a po odvolacom prieskume dospel k záveru o jeho dôvodnosti.

12. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa § 2 ods.2 C.m.p. na účely tohto zákona sa pojmy žalobca, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

14. Konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 380 ods. 2 C.s.p.).

15. Predmetom odvolacieho prieskumu je vecná a právna správnosť odvolaním otca napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Bardejov č. k. 4P/29/2019-35 zo dňa 27.03.2019, právoplatný dňa 09.04.2019 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú A. zo sumy 150 eur na sumu 200 eur mesačne a na maloletú B. zo sumy 140 eur na sumu 200 eur mesačne, u obidvoch s účinnosťou od 01.02.2024 (výrok I.), zročné výživné za čas od 01.02.2024 do 30.04.2025 v sume 750 eur na maloletú A. a v sume 900 eur na maloletú B. povolil otcovi zaplatiť v splátkach na každé dieťa po 50 eur mesačne, spolu s bežným výživným do rúk matky, pod následkom straty výhody splátok (výrok II.), zamietol návrh otca na zmenu úpravy styku s maloletými deťmi (výrok III.), výrokom IV. deklaroval, že v ostatných častiach zostáva uvedený rozsudok nezmenený a výrokom V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Uvedeným rozhodnutím súd prvej inštancie rozhodoval o návrhu matky s účinnosťou od podania návrhu (t.j. od 12.02.2024) zvýšiť výživné na maloleté deti na sumu po 200 eur mesačne (na ktorom zotrvala do rozhodnutia súdu) a návrh otca zo dňa 29.10.2024, ktorým sa domáhal zmeniť ostatný rozsudok o styku tak, že počas bežného roka sa ponecháva úprava styku na dohode rodičov, počas letných prázdnin je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý rok v mesiaci júl od 01.07. od 10:00 hod. do 15.07. do 19:00 hod. a v mesiaci august od 15.08. od 10:00 hod. do 31.08. do 19:00 hod. s tým, že ak by sa nemohol v danom termíne stretnúť s deťmi, matka mu umožní náhradný termín, každý párný rok od 23.12. od 10:00 hod. do 02.01 nasledujúceho kalendárneho roka do 19:00 hod., každý nepárny rok od Veľkonočného piatka od 10:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18:00 hod.. V priebehu pojednávania nariadeného na deň 24.04.2025 otec tento návrh korigoval tak, že „ chce aby leto zostalo ako bolo, Vianoce a Veľká noc - styk aby zostal ako je upravený rozsudkom súdu Bardejov, ale aby jednu cestu mala na starosti matka, druhú cestu ja “.

16. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že o pomeroch maloletých detí bolo rozhodnuté:

- rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 27.03.2019, č. k. 4P/29/2019-35, v ktorom boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, oprávnenie zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok bolo zverené obom rodičom, styk otca s maloletými nebol upravený a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej A. sumou vo výške 150 eur mesačne a na výživu maloletej B. sumou 140 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky,

- rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 24.02.2022, č.k. 4P/134/2021-47, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý rok v mesiaci júl od 01.07. od 10:00 hod. do 15.07. do 19:00 hod. a v mesiaci august od 15.08. od 10:00 hod. do 31.08.

do 19:00 hod., každý párný rok od 24.12. od 10:00 hod. do 02.01 nasledujúceho kalendárneho roka do 19:00 hod., každý nepárny rok od Veľkonočného piatka od 10:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18:00 hod..

17. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností, alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

18. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

19. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

20. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

21. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

22. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu? rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

23. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena, alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

24. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

25. Podľa § 121 C.m.p. rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení, alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť, alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

26. Vlastnosťou právoplatných meritórnych súdnych rozhodnutí je ich zásadná nezmeniteľnosť, ktorá je imanentnou súčasťou záruk právneho štátu znamenajúcou, že ak súd o veci raz rozhodol a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, nemôže ju prejednávať znova. Výnimočne zákon pripúšťa, aby sa o tej istej veci jednalo znova, avšak len za prísne stanovených podmienok (napr. použitie mimoriadneho opravného prostriedku), alebo v zákonom taxatívne vymedzených prípadoch, do skupiny výnimiek ktorých patrí aj § 121 C.m.p., kedy zmenu v ňom uvedených rozhodnutí (rozsudkov) možno dosiahnuť novým konaním v tej istej veci. Hmotnoprávnou podmienkou je, že sa zmenia pomery oproti času, keď súd rozhodoval v pôvodnom konaní.

27. Osobitným predpokladom na zmenu právoplatného rozhodnutia o výživnom je zmena pomerov podstatného (kvalifikovaného) rázu, v dôsledku ktorej je treba zmeniť aj výšku výživného. Zmena pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je základnou a prvoradou skutočnosťou relevantnou pre posúdenie opodstatnenosti nároku osoby, dožadujúcej sa návrhom zvýšenia (resp. aj zníženia) výživného. Za zmenu pomerov v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine treba považovať podstatnú zmenu pomerov, či už na strane dieťaťa, alebo rodičov, na ktorých je odkázané výživou. Pri rozhodovaní o zmene výživného preto musí súd posúdiť komplexne všetky zmeny v pomeroch účastníkov, ku ktorým došlo od predchádzajúcej úpravy, pričom nemôže opomenúť ani existenciu ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, zakotvujúcu právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov, či v negatívnom, alebo pozitívnom zmysle, ako i všeobecné hľadisko upravené v § 75 ods.1 Zákona o rodine a porovnať

okolnosti dôležité pre určenie výživného ako v čase predchádzajúceho, tak i nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania (III. ÚS 319/2015). Pri posudzovaní zmenených pomerov je treba prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Dôvodom pre zmenu vyživovacej povinnosti rodičov je len taká zmena pomerov, za ktorých bolo doposiaľ určené výživné, ktorá sa výrazným spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia. Tejto povinnosti sa nemôže súd zbaviť ani v prípade, ak súdne rozhodnutie, naposledy upravujúce výživné na maloleté dieťa neobsahuje dostatočné odôvodnenie v ňom upravenej vyživovacej povinnosti povinného rodiča, v ktorom prípade je súd síce viazaný výrokom rozhodnutia, avšak je povinný si riadne ustáliť skutkový stav, vzťahujúci sa k pomerom rodičov a maloletého dieťaťa, existujúceho v čase vydania ostatného rozhodnutia súdu.

28. V nadväznosti na uvedené považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že súčasťou práva na určitú kvalitu súdneho konania, je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi účastníkov konania (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe je jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces, ako aj pojmu právneho štátu, povinnosť súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, s odkazom na ustanovenie § 220 ods. 2 C.s.p.. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane. Nepreskúmateľné rozhodnutie nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré Civilný sporový poriadok (s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 1 C.m.p.) kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Súd je preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, je povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne, prečo sa určitou podstatnou námietkou, resp. tvrdením účastníka konania nezaoberal. Ak tak súd nepostupuje, porušuje právo účastníka konania na spravodlivý proces garantovaný čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

29. V posudzovanej veci dospel odvolací súd k záveru, že vo vzťahu k výroku I. (a závislému výroku II.) o zvýšení vyživovacej povinnosti otca, nie je možné pre nedostatky riadneho odôvodnenia rozhodnutia v smere posudzovania a vyhodnocovania skutočností právne a skutkovo podstatných pre rozhodnutie podľa § 78 ods.1 Zákona o rodine, odvolacie námietky otca vo vzťahu k prijatým skutkovým záverom a ich právnemu posúdeniu vyhodnotiť. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia rozhodnutia je odvolací súd nútený konštatovať, že v danej veci sa súd prvej inštancie nezaoberal a dôsledne nevyhodnocoval rozsah odôvodnených potrieb maloletých detí, pri ich vyhodnocovaní sa bez opory v konkrétnych zistených skutkových zisteniach a v rozpore s hmotnoprávnou úpravou uspokojil len s všeobecným konštatovaním o „ zmene veku detí, ktoré prešli z jaslí, resp. materskej školy na základnú školu, zmenil sa ich fyzický stav (vyrástli) a zvýšili sa ich celkové náklady na zaopatrenie z titulu zakupovania väčších konfekčných veľkostí, ako aj zadovažovaním väčšieho množstva stravy“, dostatočne neskúmal a nevyhodnocoval majetkové a zárobkové pomery na strane oboch rodičov a od nich sa odvíjajúcu úvahu o výške ich životnej úrovne, ktorou je následne limitovaný rozsah životnej úrovne maloletých detí, a najmä tieto pre rozhodnutie zásadné skutočnosti dôsledne neporovnal so stavom existujúcim v čase rozhodnutia súdu, ktorý v roku 2019 naposledy rozhodoval v otázke vyživovacej povinnosti otca na maloleté.

30. Odvolací súd vyslovuje názor, že s prihliadnutím na odstup viac ako 5 rokov od posledného rozhodnutia súdu o vyživovacej povinnosti otca, je v zásade možné prisvedčiť záveru súdu prvej inštancie o podstatnej zmene pomerov na strane maloletých detí, odôvodnenej vekom, rozsahom a aj skladbou ich odôvodnených potrieb, keď rozsah a skladba potrieb maloletých detí vo veku (aktuálne) deväť a sedem rokov na stravu, ošatenie, školské a mimoškolské aktivity, je čo do rozsahu a druhu nepochybne iná, ako náklady maloletých detí vo veku troch a jedného roka (v ktorom veku boli maloleté deti v čase poslednej úpravy výživného). V tejto súvislosti však dodáva, že dôsledné ustálenie rozsahu odôvodnených potrieb dieťaťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby odôvodnené potreby dieťaťa boli jednoznačne určiteľné,

tieto musia vychádzať zo základných potrieb (bývanie, stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.), a pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, tiež aj so zohľadnením nákladov na voľnočasové aktivity. Následne je nutné tieto posudzovať vo vzťahu k zárobkovým možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom rodičov (so súčasným porovnaním ich pomerov existujúcich v čase posledného rozhodnutia súdu) so zohľadnením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov, a až napokon pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na odôvodnených nákladoch maloletého dieťaťa bude podieľať každý z rodičov (pri zohľadnení ich zárobkových schopností, majetkových pomerov, životnej úrovne, počtu iných vyživovacích povinností a ich výšky, plnenia vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a pod.). V posudzovanej veci súd prvej inštancie v bodoch 11,12 odôvodnenia rozhodnutia síce uviedol aké náklady na maloleté deti prezentovala matka v čase posledného určenia výživného (vrátane špecifických nákladov v danom čase sa viažucich k útlému veku ako sú plienky, mlieko a pod.), avšak s aktuálnymi nákladmi maloletých detí sa vôbec nezaoberal, neposudzoval ich skladbu, dôvodnosť a ani výšku, neporovnal ich s nákladmi maloletých detí existujúcich v čase ostatného rozhodnutia súdu a plne opomenul, že pri rozhodovaní o výživnom, resp. jeho zmene musí súd prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého dieťaťa hradené zo štátnej sociálnej dávky – rodinných prídavkov (viď napr. právne závery rozhodnutia NS SR sp. zn. 3 Cdo 88/2017 uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 65/2018, rozhodnutia NS SR sp.zn. 6 Cdo 192/2018). Pre tieto zásadné nedostatky odôvodnenia nie je potom ani zrejmé, na základe akej úvahy súd prvej inštancie dospel k záveru o potrebe zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca na obe maloleté deti na matkou požadovanú sumu 200 eur mesačne, či vôbec a v akej miere zohľadnil pri zvyšovaní výživného nepochybný fakt, že matka si vyživovaciu povinnosť čiastočne plní osobnou starostlivosťou o maloleté deti (vzhľadom na ich nízky vek), a napokon ani z akého dôvodu zvýšil výživné na maloleté deti už od 01.02.2024 aj napriek návrhu matky, žiadajúcej zvýšiť výživné odo dňa podania návrhu (t.j. 12.02.2024).

31. Odvolací súd podotýka, že rezignácia súdu prvej inštancie na dôsledné ustálenie rozsahu odôvodnených potrieb oboch maloletých detí (k týmto skutočnostiam súd matku v priebehu nariadených pojednávaní nevyočul a bez návrhu ani sám v tomto smere v rozpore s § 35 C.m.p. nedoplnil nedokazovanie) je pre neho nepochopiteľná a neakceptovateľná, a tento závažný nedostatok bude súd prvej inštancie povinný odstrániť v ďalšom priebehu konania. Dáva mu do pozornosti jeho povinnosť podľa § 35 C.m.p. zistiť skutočný stav veci, dôsledne sa zaoberať a vyporiadať s aktuálnymi nákladmi maloletých detí a v tejto súvislosti vyžadovať od matky ich špecifikáciu čo do druhu a výšky nákladov (a následne ich dôsledne porovnať so stavom v čase ostatného rozhodnutia o výživnom). Dodáva, že pri časti nákladov vynakladaných matkou napr. na školné, záujmovú činnosť maloletých detí, náklady na bývanie pripadajúce na dieťa, prípadné vyššie náklady na zdravotnú starostlivosť, je plne opodstatnené vyžadovať ich preukázanie matkou, pri iných ako je náklad na stravu, oblečenie, obuv, vreckové a pod. je možné vychádzať z nákladov bežne vynakladaných na maloleté dieťa v porovnateľnom veku.

32. Aj keď vytknuté závažné nedostatky bez ďalšieho znamenajú, že prijaté rozhodnutie, posudzujúce návrh matky na zvýšenie výživného, opierajúce sa o ust. § 62 ods.1,2,4,5, § 75, § 78 ods. 1 Zákona o rodine, je nedostatočné, nezohľadňujúce a plne opomínajúce pre rozhodnutie podstatné zákonné skutočnosti (čoho následkom je úvaha odvolacieho súdu o nedostatočnom objasnení skutkového a právneho základu prijatého rozhodnutia) odvolací súd ďalej konštatuje, že pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane oboch rodičov, v prejednávanej veci súd prvej inštancie i napriek § 35 C.m.p. tieto pomery existujúce na strane oboch rodičov v čase posledného súdneho rozhodnutia o výživnom a v čase aktuálneho rozhodovania, dôsledne neposudzoval. Vo vzťahu zárobkovým a majetkovým pomerom oboch rodičov a ich zmien sa zaoberal výlučne ich aktuálnymi príjmovými pomermi a opomenul sa zaoberať prípadnou zmenou v ich majetkových pomeroch. Z odôvodnenia rozhodnutia vo vzťahu k príjmovým pomerom rodičov vyplýva, že súd prvej inštancie síce na jednej strane konštatoval aktuálny príjem otca cca 1 500 eur netto, na strane druhej však nie je zrejmé, či vôbec a s akým výsledkom vyhodnotil skutkové zistenia o miernom znížení príjmu dosahovaného otcom v porovnaní so stavom v čase ostatného rozhodnutia súdu, a ani, že na úhrade nákladov domácnosti matky sa aktuálne čiastočne spolupodieľa partner matky. Pokiaľ ide o príjem dosahovaný otcom, je možné odvolateľovi prisvedčiť, že súd prvej inštancie prehliadol, že podľa doložených listín vzťahujúcich sa na obdobie od 12/2023 do 12/2024 (mzdový list, správa K. O. , K. z 14.01.2025), takmer polovičnú časť príjmu otca predstavuje súhrnná položka „diéty“, t.j. cestovné náhrady podľa zákona č. 283/2002 Z.z. v platnom znení. V nadväznosti na túto argumentáciu otca však dodáva, že cestovné náhrady síce netvoría zložku mzdy, ale súčasne ovplyvňujú celkovú majetkovú situáciu rodiča, ktorý potom nemíňa dosahovanú mzdu

na úhradu tých istých nákladov. Pri tejto úvahe sa odvolací súd opiera o uznesenie Ústavného Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1790/2021 z 24. 08. 2021 (na ktorého judikatúru je možné podľa čl.2 ods.2 C.s.p. a aj s odvolaním sa na príbuznosť právneho prostredia a spoločnú právu históriu prihliadnuť), v ktorom s odkazom na svoju skoršiu judikatúru zotrval na názore, že vyplatené cestovné náhrady, i keď netvorí zložku mzdy, ovplyvňujú vyživovaciu povinnosť povinného rodiča a je možné ich zahrnúť do príjmových pomerov povinného rodiča, v opačnom prípade (pri ich nezohľadnení) by to mohlo mať extrémne nerozumné a nespravodlivé dôsledky. Tomuto názoru v posudzovanej veci prisvedčuje vykonaným dokazovaním zistená skutočnosť, že zamestnávateľ otcovi pri výkone práce v zahraničí zabezpečuje dopravu a ubytovanie.

33. Vo vzťahu k závislému výroku II. o zročnom výživnom dáva súdu prvej inštancie do pozornosti, že v prípade, ak súd rozhoduje o dlžnom výživnom za obdobie predchádzajúce súdному rozhodnutiu musí zohľadniť, že použitie možnosti povinného plniť v splátkach, ktorých výška a podmienky zročnosti musia byť presne určené, je výnimočným riešením, ktoré musí byť v rozsudku presvedčivo odôvodnené dôležitými okolnosťami najmä na strane povinného (§ 232 ods. 3,4 C.s.p.). Hľadiskami pre úvahu súdu, či má povinnému priznať výhodu splátok bude najmä výška uloženej peňažnej povinnosti, platobná schopnosť povinného, v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, a podobne. Vzhľadom na charakter zostávajúceho predmetu konania (vyživovacia povinnosť povinného rodiča k maloletým deťom), nie je účelom takéhoto postupu to, aby maloletým deťom boli splátky zročného výživného, na plnenie ktorých im vznikol nárok za minulé obdobie, vyplácané neprimerane dlhé obdobie. V preskúmanom rozhodnutí, v ktorom súd prvej inštancie vo výroku II., povolil otcovi vyčíslené zročné výživné splácať v určených mesačných splátkach plne absentuje korektné vysvetlenie výnimočných dôvodov, vedúcich súd k poskytnutiu takejto možnosti (bez významu je, že dlžné výživné by otec uhradil do cca 14-tich mesiacov).

34. Úvaha o nedostatočnom objasnení pre rozhodnutie podstatných skutočností platí aj vo vzťahu k výroku III. rozhodnutia, v ktorom súd prvej inštancie zamietol návrh otca na zmenu úpravy styku s maloletými deťmi. V tejto súvislosti treba uviesť, že rozsudok Okresného súdu Bardejov zo dňa 24.02.2022, č.k. 4P/134/2021-47, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý rok v mesiaci júl od 01.07. od 10:00 hod. do 15.07. do 19:00 hod. a v mesiaci august od 15.08. od 10:00 hod. do 31.08. do 19:00 hod., každý páry rok od 24.12. od 10:00 hod. do 02.01 nasledujúceho kalendárneho roka do 19:00 hod., každý nepáry rok od Veľkonočného piatka od 10:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18:00 hod., neupravoval spôsob a miesto odovzdávania a preberania maloletých detí pred začatím a po ukončení styku otca s maloletými deťmi a tento ponechával na dohodu rodičov. Podstatná a zásadná argumentácia otca, s ktorou sa súd prvej inštancie vo vzťahu k tejto časti návrhu nezaoberal a neposudzoval ju, bola postavená na otcom tvrdenej zmene v pomeroch všetkých účastníkov, kedy sa matka od ostatnej úpravy súdu na základe vlastného rozhodnutia spoločne s maloletými deťmi odsťahovala z L. do E., pričom vzdialenosť aktuálnych bydlísk oboch rodičov (cca 360 km) nie je zanedbateľná a ťarchu novovzniknutých nákladov na realizáciu styku otca s maloletými deťmi znáša výlučne otec.

35. Odvolací súd napokon upriamuje pozornosť súdu prvej inštancie na požiadavky, kladené na výrok rozhodnutia a jeho formuláciu. Zdôrazňuje, že výrok rozhodnutia je jadrom celého rozhodnutia, ktorým sa určujú konkrétne práva a povinnosti účastníkov konania, ktorý musí v presnej, stručnej a úplnej formulácii vyjadriť záver súdu o otázke, ktorá je predmetom rozhodnutia spôsobom, aby ho bolo prípadne možné vynútiť jeho výkonom. Rozhodnutie o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých detí vyžaduje, aby výrok nového rozhodnutia obsahoval aj špecifikáciu výroku, ktorý je novým rozhodnutím dotknutý, a prípadne rozsah, v akom sa pôvodné rozhodnutie mení.

36. V nadväznosti na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ C.s.p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou prvoinštančného súdu bude pri ďalšom prejednaní veci posúdiť a ustáliť otázky naznačené odvolacím súdom v predchádzajúcej časti rozhodnutia, po doplnení dokazovania potrebného na zistenie skutočného stavu veci (§ 35 C.m.p.) opätovne o návrhu matky na zvýšenie výživného a o návrhu otca na zmenu úpravy styku s maloletými deťmi rozhodnúť a odôvodniť rozhodnutie tak, aby zodpovedalo ust. § 220 ods. 2 C.s.p., t.zn. je povinný v ňom uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní návrhov oboch rodičov, riadne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania týkajúce sa

zákonných podmienok posudzovaných vo vzťahu k zvýšeniu vyživovacej povinnosti otca, t.j. existencie podstatnej zmeny pomerov pri porovnaní s pomermi existujúcimi v čase posledného rozhodnutia súdu, majetkových a finančných pomerov na strane oboch rodičov a aj ustáleného rozsahu odôvodnených potrieb maloletých detí a ich výšky pri zohľadnení ich prípadných ďalších podstatných zmien, riadne sa vyporiada s návrhom otca na zmenu úpravy styku, v rozhodnutí uvedie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich právne a skutkovo vyhodnotil a dôvod prípadného nevykonania účastníkmi navrhnutého dokazovania.

37. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

38. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).